

Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vankeuslain ja tutkintavankeuslain, pakkokeinolain ja rikoslain 6 luvun 13 §:n muuttamisesta (HE 222/2018 vp)

Yleistä

Esityksessä on seikkaperäisesti ja avoimesti perusteltu se, miksi rikosseuraamuslaitos tarvitsee toimivallan puuttua vankilan yläpuolella ilmassa liikkuvien miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun. Toimivallan avulla pyritään estämään erityisesti luvattomien aineiden ja esineiden (huumausaineet, aseet, räjähteet jne.) kuljettaminen vankilaan. Tavoitteena on vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Toimivallan laajennus tältä osin on kannatettava.

Sen sijaan maalla ja vedessä vankilan alueella oikeudettomasti liikkuvien laitteiden osalta erikseen säädettävän toimivallan tarve jää hieman epäselväksi. Voisi olettaa, että rikosseuraamuslaitoksella olisi jo "isännänvallan" perusteella toimivalta poistaa hallitsemansa kiinteistön alueelle oikeudettomasti saapuvat pitkin maata taikka vettä kulkevat kauko-ohjatut laitteet. Rikosseuraamuslaitoksen hallinnassa olevan vankila-alueen rajat on asetuksella säädetty ja aluetta koskevat liikkumis- ja oleskelurajoitukset.

Vankeuslain 16 luvun 2 a §:n otsikosta ja säännöstekstistä

Säännöstekstissä käytetään termiparia **miehittämätön kulkuneuvo**. Perustelujen mukaan soveltamisalaan kuuluisivat ilmailulaissa tarkoitetut lennokit ja miehittämättömät ilma-alukset, maalla tai vedessä liikkuvat kulkuneuvot kuten kuljettamattomat ajoneuvot sekä leluina käytettävät kauko-ohjattavat pienoismallit. Soveltamisala kattaisi siten kaikki kulkuneuvot, joissa ei ole kuljettajaa kyydissä ja joita ohjataan kauko-ohjauksella tai automaattiohjauksella, riippumatta kulkuneuvon koosta tai käyttötarkoituksesta.

Kulkuneuvo on säännöksessä ongelmallinen termi, koska se on saanut yleiskielessä tietyn vakiintuneen merkityksen. Esimerkiksi leluna käytettävä kauko-ohjattava pienoismalli ei ole yleiskielen nojallakaan määriteltävissä kulkuneuvoksi.

Jos toimivaltasäännös säädetään ehdotetun laajuisena, lainsäädännön täsmällisyysvaatimus voisi täytyä paremmin muotoiltaessa säännös esimerkiksi näin: "Rikosseuraamuslaitoksella on oikeus ottaa ilmailulain 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu lennokki ja 22 kohdassa tarkoitettu miehittämätön ilma-alus sekä maalla ja vedessä liikkuva kauko-ohjauksella tai automaattiohjauksella liikkuva laite tilapäisesti haltuun, estää sen käyttö tai puuttua muutoin sen

kulkuun, jos se saapuu luvatta vankilan yläpuoliseen ilmatilaan tai vankilan alueelle.” Kun puuttumistoimivallan kohde olisi tällä tavoin määritelty, voisi säännöksen otsikossa ja muissa momenteissa käyttää yleisnimitystä ”miehittämätön laite”.

Hallituksen esityksen kirjallisella lausuntokierroksella myös liikenne- ja viestintäministeriö kiinnitti huomiota määritelmään ”miehittämätön kuluneuvo” ja totesi, että voimassa olevasta liikennettä koskevasta sääntelystä ei ole löydettävissä vastaavaa, mikä korostaa tarvetta perustella mahdollisimman täsmällisesti, millaiset laitteet tai käyttötilanteet voisivat tulla ehdotetun toimivaltasäännöksen piiriin.

Säännöksen 2 momentissa mainitaan, ettei tekninen laite saa aiheuttaa vähäistä suurempaa **haittaa** radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle. Termi haitta olisi syytä korvata sanalla **häiriö**, joka on radiolupaa koskevissa säännöksissä ja tietoliikenteen häirintää koskevissa lainkohdissa käytetty termi tässä yhteydessä.

Suhde perustuslakiin

Ehdotetun toimivalla nojalla on mahdollista puuttua ainakin omaisuudensuojaan. Tälläkin perusteella edellä mainittu toimivallan kohteen tarkempi määrittely säännöstekstissä on tarpeellinen.

Valtionsyyttäjä Leena Metsäpelto